

Osnivači DVD-a Trešnjevka 1930. godine

„VATRU GASI, BRATA SPASI!“

Tekst: Fernando Soprano

Foto: Bruno Konjević, arhiv DVD-a Trešnjevka

Osam desetljeća prošlo je od osnivanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva Trešnjevka, a tri godine manje od posvećenja njegove zastave sa sloganom iz naslova. Bilo je zabranjeno na njoj ispisati Preradovićeve stihove, a Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda preimenovalo je društva u čete... No usprkos burnim društvenim promjenama, dobri duh trešnjevackog vatrogastva je opstao!

IZ POVIJESTI DVD-a i HVZ-a

38

Dobrovoljno vatrogasno društvo Trešnjevka osnovano je 4. veljače 1930. godine. Prva redovita glavna skupština održana je tri mjeseca poslije u Pučkom domu, danas Glazbenoj školi, u Selskoj ulici. Za predsjednika društva izabran je Vlado Andrašević, direktor Prve hrvatske štedionice, koji je tu dužnost obavljao cijelo desetljeće. Zapovjednikom je imenovan Ivan Kovačić, podzapovjednikom Franjo Kumer, tajnikom Milan Sorman, blagajnikom Josip Suntešić te vježbate-ljem Adalbert Sočnik. Prikupljena je financijska pomoć i nabavljena osnovna oprema – od odijela do sredstava za gašenje požara.

Novoprimitljeni članovi dijelili su se na podupiruće i utemeljitelje. Svatko je dao doprinos u novcu, u prosjeku od 100 do 300 dinara utemeljitelji, a od pet do 50 dinara podupirući članovi. Najviše su priložili graditelj Anton Res, predsjednik Andrašević i osiguravajuće društvo Triglav (po 1000 dinara) te Croatia osiguravajuća zadruga i Gradska štedionica Zagreb (po 2500 dinara).

Prva pribavljena oprema bila je skromna: 52 odore (hlače i bluze), dva kompleta opasača, dvije kacige, dvije zviždaljke, dvije trube, 10 cijevnih remena, dvije sanitetske torbe... Tzv. Samsonove štrcaljke, najprije za dva, potom za osam poslužitelja, te cijevna kola s 200 metara još ne-rabljenih cijevi ispunili su dotad prazno spremište. Ubrzo

je održana tromjesečna izobrazba vatroga-saca i časnika.

U rujnu 1930. godine DVD Trešnjevka pristupa Vatrogasnoj župi i Vatrogasnoj zajednici, a 29. ožujka 1932. sudjeluje u gašenju velikog požara na Dolcu. Godinu dana poslije počela je izrada zastave druš-tva. Odabran je poznati atelijer Kaplan u Zagrebu, a uplaćena je kapara od 3000 dinara. No režim nije dragovoljno gledao na to, pa je uskoro iz atelijera Kaplan zatraženo 1000 dinara jer će „umjesto zabranjenih Preradovićevih stihova biti izrađene karike, za koje će se potrošiti više zlata nego što je bilo predviđeno“. Iznos je odobren, ukupno 20.000 dinara. Datum 28. svibnja 1933. stoga je posebno važan – zastava je napokon mogla biti posvećena.

Penjači, štrcari i čuvari

Iz Pravila DVD-a Trešnjevka, koja je morao odobriti ban Savske banovine, izdvajamo: „... Vatrogasac može biti svaki potpuno zdrav i neporočan muškarac koji je na-vršio osamnaestu godinu... Vatrogasci su dužni besplatno, točno i požrtvovno vršiti službu, bez pogovora pokoravati se odredbama svojih pretpostavljenih, savjesno ispunjavati službene propise i čestito se vladati u službi i izvan nje... Na čelu vatrogasne postrojbe je zapovjednik i on zapovijeda postrojbom na garištu i vježbalištu i uvijek kad se četa zajedno pojavi... Postrojbu sačinjavaju vatrogasci koji se dijele na penjače, štrcari i čuvari... Vatrogasna postrojba obvezno mora nositi odoru različitu od vojničke“.

Hrvatska vatrogasna zajednica, kao krovna institucija, objedinjuje sve vatro-gasne organizacije i postrojbe u zemlji. Okuplja i više od 1700 vatrogasnih dru-štava u jedinicama lokalne samouprave i gospodarstvu, s oko 150.000 članova. Vatrogasnu zajednicu grada Zagreba čine Javna vatrogasna postrojba te 54 dobro-voljna vatrogasna društva, uključujući trešnjevačko.

Iz povijesti vatrogastva u Hrvatskoj valja izdvojiti Mursijsko udruženje vatro-gasaca sa zapovjednikom Titom Flavijem Martinom u doba Rimskog Carstva. Djelovalo je, dakle, na području grada Osijeka. Nadalje, o poslovičnoj organi-

ziranosti Dubrovčana svjedoče i navodi o zaštiti od požara u gradskom Statutu iz 1272. godine. U Varaždinu nalazimo zapis iz 1588. koji se odnosi na zaštitu od požara. Samobor 1741. godine donosi propis u obliku naredbe o sprječavanju požara i skrbi o vatri. U vrijeme Marije Terezije Kraljevsko vijeće Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 1768. godine donosi prvi propis za obranu od požara na razini Hrvatske pod nazivom: Osnova kako bi se mogli spriječiti požari u slobodnim kraljevskim gradovima i trgovištima. Križevci donose prvi Požarni red 1807. godine, u Požegi nastaje prvi propis 1824., a Slavonski Brod uređuje obranu od požara 1834. godine. Dobrovoljno vatrogastvo u Hrvatskoj oslanjalo se na tradiciju europskoga dobrovoljnog vatrogastva, ponajprije u Njemačkoj i Austro-Ugarskoj.

U srpnju 1841. godine u Meissenu je osnovano prvo vatrogasno društvo pod nazivom Losch und Pompier Corps. U Varaždinu je prema toj zamisli 17. lipnja 1864. nastala prva dobrovoljna vatrogasna organizacija u nas pod nazivom Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu, sa 156 članova-osnivača. Poslije Varaždina i u drugim hrvatskim gradovima osnivaju se DVD-i: u Sisku 1865., Otočcu 1868., Ludbregu 1869., Zagrebu 1870., Karlovcu i Novoj Gradiški 1871. itd.

PROSLAVA 80. OBLJETNICE

39

U Nehajskoj ulici i Parku Stara Trešnjevka 8. svibnja proslavit će se 80. obljetnica DVD-a Trešnjevka. Puhački orkestar ZET-a svirat će budnicu od 8.30 do 10 sati Ozaljskom ulicom, od Ljubljanice do Trešnjevačkog trga i natrag, do Parka Stara Trešnjevka. Programom je predviđen doček i prijam gostiju od 9 do 10 sati. U 10 sati Javna vatrogasna postrojba grada Zagreba zajedno s DVD-ima Trešnjevka, Jarun i Prečko izvest će pokaznu vježbu gašenja požara i spašavanja u zgradi u Nehajskoj ulici od broja 8 do 12. Od 10.30 do 11 sati Puhački orkestar ZET-a svirat će koračnice. Nakon 11 sati KUD Frankopan Remete izvodit će kulturno-zabavni program. Sudionicima vježbe, gostima i posjetiteljima od 11.30 sati dijelit će se grah s kobasicama, a pripremit će ga pripadnici Hrvatske vojske. Svečana sjednica DVD-a Trešnjevka održat će se u 12 sati u dvorani Centra za kulturu. Puhački orkestar mladeži s Pleševice izvest će državnu i vatrogasnu himnu. Dodijelit će se priznanja, odlikovanja i zahvalnice zaslužnim članovima i ustanovama. Od 12 do 18 sati, pod pokroviteljstvom tvrtke Allianz Zagreb, zagrebački glumci izvest će predstavu za djecu *Corčak i mrav*.

Sanitetska jedinica DVD-a
Trešnjevka (desno) snimljena
1952. godine, u vrijeme kada su
dobili zgradu u Selskoj 116

40

Dubravko Strmečki ponosan
je na osam desetljeća dugu
tradiciju vatrogastva na Trešnjevci

KROZ VATRU I VODU

DOPREDSJEDNIK
DOBROVOLJNOG
VATROGASNOG DRUŠTVA
TREŠNJEVKA DUBRAVKO
STRMEČKI U DVD SE
UČLANIO 1989. GODINE, A
OD TADA JE SUDJELOVAO
U ISPUMPAVANJU VODE
U STUDENTSKOM DOMU
NA SAVI I KOD TOPLANE,
DEŽURAO TIJEKOM
POSJETA PAPE IVANA
PAVLA II. ZAGREBU,
STATIRAO U FILMU CRVENA
PRAŠINA, SUDJELOVAO
NA ZAGREBAČKOM
MARATONU I MIMOHODU
NA JARUNU 1995. GODINE...

Dobrovoljno vatrogasno društvo Trešnjevka, sa sjedištem u Selskoj 116, ove godine slavi 80 godina. Predsjednik društva je Branko Skok, zapovjednik Zvonko Maloseja, a tajnik Vladimir Matić. Dugogodišnjeg člana, dopredsjednika Dubravka Strmečkog, zamolili smo za kraći razgovor.

GT: *Otkad ste član DVD-a Trešnjevka i što Vas je potaknulo na to da se u njega učlanite? Koje uvjete treba ispunjavati budući član?*

- Član sam DVD-a Trešnjevka već dvadeset i jednu godinu i obnašam dužnost dopredsjednika. Smatrao sam da svojim iskustvom i voljom mogu pomoći u humanitarnom radu vatrogasaca. Učlanjenje je jednostavno: doći u društvo, saznati sve o pravima i dužnostima dobrovoljnog vatrogasca te ispuniti pristupnicu. Nakon toga treba pohadati tečajeve, otići na preventivne preglede. Kad položi ispit za vatrogasca, svaki član dužan je obaviti i liječnički pregled kojim se utvrđuje je li sposoban za vatrogasne intervencije.

GT: *Koje su osnovne aktivnosti i dužnosti člana društva? Kako provjeravate stupanj spremnosti članova za eventualnu intervenciju? Koliko u tome pomažu natjecanja?*

- Svakog utorka u 17 sati okupljamo se u Vatrogasnom domu, dogovaramo o daljnjim aktivnostima te analiziramo učinjeno u proteklom razdoblju. Uvijek se nađe vremena i za društvene aktivnosti, a najčešće igramo belu i pikado. Veliku pozornost pridajemo druženju vatrogasaca i članova obitelji, pa organiziramo izlete na kojima se bolje upoznajemo. Dosad smo posjetili Vukovar, Ilok, Kopački rit, slapove Krke, kanjon Zrmanje, Posedarje, Plitvička jezera... Budući da DVD Trešnjevka djeluje na užem gradskom području, rijetko izlazimo na intervencije gašenja požara, ali zato nas zovu kod poplavljenih podruma, puknuća cijevi..., te se redovito odazivamo.

Tijekom godine iskusniji članovi održavaju teoretsku i praktičnu obuku. Također, Vatrogasna zajednica grada Zagreba (VZGZ) organizira specijalizirane tečajeve koje redovito pohađamo.

GT: U kojim ste vatrogasnim intervencijama sudjelovali? Smatrate li da građani Trešnjevke znaju kako spriječiti požar? Na koji način članovi DVD-a Trešnjevka mogu pomoći u obučavanju građana?

- Sudjelovao sam u isumpavanju vode u studentskom domu na Savi i kod Toplane na Trešnjevci, dežurao prilikom dolaska Pape Ivana Pavla II. u Zagreb, tijekom mimohoda 1995. na Jarunu, na Zagrebačkom maratonu... Također, statirao sam u filmu Crvena prašina, sudjelovao na smotri policije i civilne zaštite na Policijskoj akademiji...

U okolnostima u kojima sada radimo najvažnija nam je preventiva. Nažalost, nismo u potpunosti zadovoljni jer znamo da bismo mogli i morali napraviti više. Naime, članovi vatrogasnih društava nemaju ovlasti za samostalno djelovanje. Krajem 1990. i početkom 1991. godine kao članovi DVD-a obavljali smo preventivne preglede uličnih hidranata te opremljenosti i prohodnosti protupožarnih putova stambenih zgrada na Trešnjevci. Nedostatke i nepravilnosti koje smo uočili i uveli u zapisnik ubrzo su otklonile gradske tvrtke. Smatram da bismo to trebali raditi barem jednom u tri godine.

Svake godine u svibnju, mjesecu zaštite od požara, pregledamo 50-ak uličnih hidranata na Selskoj cesti, Ljubljani, u Ozaljskoj, Baštijanovoj i okolnim ulicama.

GT: Čime treba biti opremljen suvremeni DVD? Na koji način članstvo pridonosi održavanju i eventualnoj nabavi nove opreme?

- Za opremanje svakog DVD-a u gradu Zagrebu zadužena je Vatrogasna zajednica od koje dobivamo zakonom propisanu potrebnu opremu. Redovito je održavamo i brinemo se o njezinoj ispravnosti.

GT: Skrbite li se o dokumentima i predmetima koji svjedoče o povijesti DVD-a Trešnjevka? Što je najvažnije za daljnji razvitak DVD-a?

- Svi važniji dokumenti su sačuvani. Posebno mjesto u prostorijama društva ima fotografija osnivača DVD-a iz 1930. godine i prva zastava iz 1933., koju je društvu uručio tadašnji gradonačelnik Zagreba. Sadašnju zastavu uručio nam je, na obilježavanju 75. godišnjice, gradonačelnik Milan Bandić. Tijekom ovih 80 godina puno smo pažnje posvećivali radu s djecom. Uz vatrogasnu obuku prilagođenu njihovu uzrastu, pripremali smo ih i za natjecanja. Nekad smo aktivnije surađivali s vrtićima i školama, pa ćemo pokušati obnoviti suradnju.